

การพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
Risk Assessment Manual Development for Primary Learning Disability of
the Upper Primary School Students at the Schools in
Uttaradit Municipality

อภิเชษฐ ศิริรัตน์¹ สุกัญญา รุจิเมธาภาส² ระพินทร์ โพธิ์ศรี³ วจี ปัญญาใส⁴
Apichat Sirirat, Sukunya Rujimethabhas, Rapin Posrie, Vajee Panyasai

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และเพื่อพัฒนาคู่มือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จำนวน 282 คน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ขั้นต้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหา พบว่า นักเรียนส่วนมากยังไม่มีเอกสารรับรองจากแพทย์ แต่แสดงพฤติกรรม LD/ADHD ชัดเจน เช่น ขาดการควบคุมตนเองและเริ่มต้นทำงานช้า ส่งผลให้เกิดการยอมรับทางสังคมจากเพื่อนถูกปฏิเสธ ครูและสถานศึกษาขาดเครื่องมือคัดกรองที่ใช้เป็นแนวทางประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ขั้นต้น เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ
2. ผลการพัฒนาคู่มือ พบว่า มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ อธิบายความสำคัญและความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้านการเขียน และด้านการคำนวณ ส่วนที่ 2 เครื่องมือคัดกรองแบบ Rubric-based Assessment ช่วยให้ครูระบุกลุ่มเสี่ยงได้รวดเร็ว และส่วนที่ 3 แนวทาง

Received: 2025-10-07 Revised: 2025-10-26 Accepted: 2025-10-28

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Doctor of Education Program in Research and Evaluation for Educational Development, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Rjaanchate@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Lecturer in the Master of Education Program in Educational Administration. E-mail: R.sukunya@uru.ac.th

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Lecturer in the Doctor of Education Program in Research and Evaluation for Educational Development. E-mail: Dr.rapin@hotmail.com

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Lecturer in the Doctor of Education Program in Research and Evaluation for Educational Development. E-mail: kroovajee@gmail.com

ส่งเสริมการเรียนรู้ เน้นการปรับวิธีการสอนและการจัดการพฤติกรรมเชิงรุก ทำให้การช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นไปอย่างทันท่วงที ก่อนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ (Keywords) : คู่มือ; การประเมินความเสี่ยงขั้นต้น; ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were to study the conditions and problems in risk assessment for learning disabilities, for students at the upper elementary school, and to develop a risk assessment manual for the students' primary learning disabilities, at the schools under the Jurisdiction of Uttaradit Municipality. This research used a development model. The population employed in the research consisted of 282 students, teachers, and school administrators under Uttaradit Municipality. The research instrument consisted of a semi-structured interview and risk assessment form for early learning disabilities. Data were collected by focus group discussion. and in-depth interviews and analyzed the data by content analysis.

The research results found that:

1. The study revealed that most students lacked official medical certification documents, although they exhibited clear symptoms of learning disabilities (LD) or attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). These behaviors included poor self-control and delayed task initiation, often leading to social rejection by peers. Additionally, teachers and educational institutions lacked appropriate screening tools, serving as guidelines for assessing the risk of early learning disabilities and referring students to relevant agencies for official evaluation and diagnosis.

2. The development of the manual resulted in three key components. Part 1: Introduction presented the significance and risks associated with the primary learning disabilities in three domains reading, writing, and numeracy. Part 2: Rubric Based Assessment Screening Tool enabled teachers to efficiently identify students who were at risk of learning difficulties. Part 3: Guidelines for Promoting Learning focused on adapting instructional methods and implementing proactive behavior-management strategies. It also emphasized providing timely first level interventions before referring students to specialists for further assessment and support.

Keywords: Manual; Preliminary Risk Assessment; Learning Disability (LD)

บทนำ (Introduction)

การศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นผู้ที่จะ พัฒนาประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นเด็กทุกคนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามศักยภาพของตน ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและการคุ้มครองโดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความต้องการ

พิเศษหรือด้อยโอกาสในลักษณะใดก็ตาม ซึ่งจะสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 2 สิทธิหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 ที่ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือ ด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (เกศกมล ทองจีน และคณะ, 2566: 781)

โรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ยึดหลักการสำคัญ ตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปี 2567 ที่มุ่งเน้นหลักการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาแก่ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษและกลุ่มเปราะบางในชั้นเรียน ซึ่งรวมถึงผู้เรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability: LD) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาพลเมืองให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และคุณธรรม ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนา “กำลังคน” ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ตามที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 79-80) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาตามหลักสูตรในระบบการศึกษาแบบเรียนร่วม เพื่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องเผชิญกับปัญหาจากกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability: LD) ภาวะนี้เป็นความผิดปกติของการทำงานของระบบประสาทที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้และการใช้ภาษา (มนัช สูงประสิทธิ์, 2567) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางวิชาการและจิตสังคมของผู้เรียนตั้งแต่แรกเริ่ม จากสถิติพบว่า เด็กระดับประถมศึกษาทั่วโลกมีภาวะ LD ประมาณร้อยละ 5 ซึ่งประเทศไทยมีแนวโน้มตัวเลขที่ใกล้เคียงกัน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ ในการเตรียมตัวเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา หากผู้เรียนมีภาวะบกพร่องการเรียนรู้และไม่ได้รับการดูแล จะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการเรียนและการปรับตัว แม้จะมีความพยายามในการจัดการเรียนรู้และนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาแต่ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนยังคงไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยเฉพาะในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาจัดการศึกษาให้เด็กในชุมชนที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีสัดส่วนของนักเรียนจากกลุ่มเปราะบางในชั้นเรียนและกลุ่มด้อยโอกาสค่อนข้างสูง ปัญหาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งรวมถึงโรงเรียนในสังกัดเทศบาล มีสาเหตุจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ การขาดแคลนครูผู้สอนที่ไม่ครบชั้นเรียน และการขาดแคลนงบประมาณ (กองการศึกษาเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์, 2566: 21-23) นอกจากนี้ ปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อตรงต่อกลุ่มเสี่ยง LD คือ ความบกพร่องของเครื่องมือและกระบวนการคัดกรองขั้นต้น แบบคัดกรองที่ใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันมักเป็นแบบประเมินพฤติกรรม โดยครูซึ่งอาจขาดความเฉพาะเจาะจงในการระบุสาเหตุหรือระดับความเสี่ยงที่แม่นยำ การวินิจฉัยภาวะ LD ที่ชัดเจนต้องอาศัยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แต่กระบวนการดังกล่าวต้องใช้เวลาและต้องพบอาการที่ชัดเจน การขาดเครื่องมือคัดกรองที่มีความไว (Sensitivity) และความจำเพาะ (Specificity) ที่เหมาะสมเพียงพอต่อสถานศึกษาส่งผลให้การช่วยเหลือเด็ก

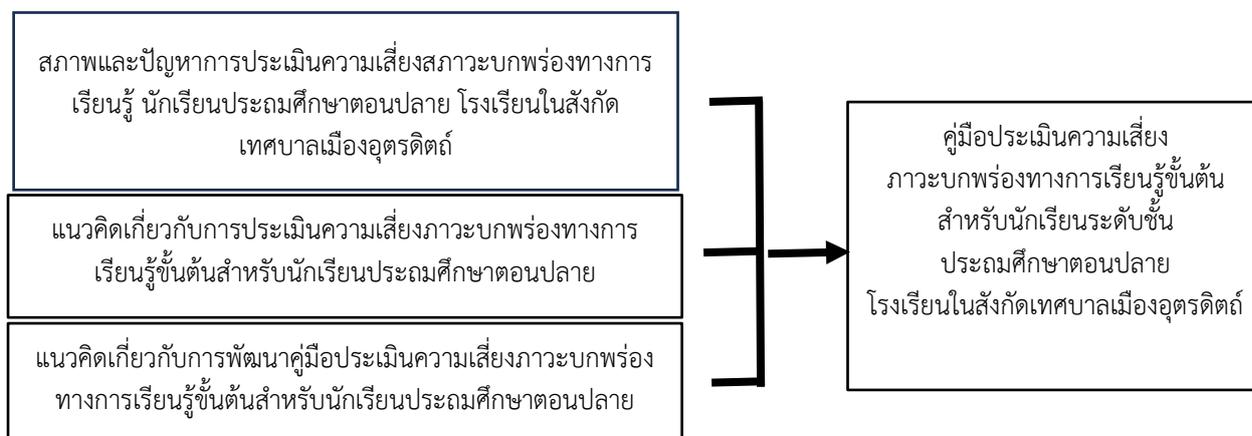
LD เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ตรงจุด และไม่สอดคล้องกับหลักการการช่วยเหลือ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดผลกระทบของภาวะบกพร่องการเรียนรู้ โรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ยังขาดเครื่องมือเหล่านี้ นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดในด้านความครอบคลุม ความเหมาะสม และการนำไปใช้จริงในโรงเรียนท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาคู่มือง่ายต่อความเข้าใจของครู เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์เพื่อดำเนินการส่งต่อเด็กนักเรียนได้อย่างทันเวลา การพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ขั้นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สามารถคัดกรองระบุกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูงได้อย่างมีระบบ แม่นยำ และรวดเร็ว การมีเครื่องมือคัดกรองที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการวิจัย จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามหลักการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนโดยรูปแบบ RTI (Response to Intervention (RTI) Model) ที่เน้นการประเมินและการจัดกิจกรรมการช่วยเหลือที่เหมาะสมตามระดับความเสี่ยง นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ดี ในการคัดกรองและประเมินเด็ก (มนัทสูงประสิทธิ์, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นในการสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ตามที่ระบุไว้ในเป้าหมายสำคัญของ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 79-80)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญถึงความจำเป็นในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ดำเนินการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) เพื่อให้เกิดนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างระบบการคัดกรองขั้นต้นในระดับสถานศึกษา ให้ครูผู้สอนสามารถระบุและให้การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ ผลการวิจัยมุ่งหวังให้เป็นข้อมูลสำคัญ สำหรับผู้บริหารและคณะครู ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืนตามนโยบายของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
2. เพื่อการพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยมี ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น กระบวนการพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น แนวคิดเกี่ยวกับภาวะที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอ่าน ด้านการเขียน และด้านการคำนวณ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จำนวน 5 โรงเรียน รวมจำนวนครูและผู้บริหาร จำนวน 282 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด โรงเรียนเทศบาลวัดไผ่ล้อม และโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

มกราคม 2567-สิงหาคม 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สภาพการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้สำหรับครู ,ศึกษาองค์ประกอบคู่มือการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้สำหรับครู และคู่มือการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้นสำหรับครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ติดต่อประสานงานขอหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นัดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ส่งให้กับครูกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาประเด็นคำถามล่วงหน้า และนัดเวลาในการสัมภาษณ์

3.4 ตรวจสอบความเพียงพอของการสรุปข้อมูล

3.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายตรวจสอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยนำประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียงเรียงและจัดหมวดหมู่ เพื่อนำไปจัดทำร่างคู่มือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

ประเด็น	สภาพปัญหาที่พบ
1.สถานการณ์ปัญหาในชั้นเรียนทั่วไป ที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วมในชั้น	<p>1) นักเรียนขาดการควบคุมตนเอง ขาดวิธีคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง พฤติกรรมป่วนซัดในกลุ่มที่ไม่รับยาจากแพทย์</p> <p>2) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นประเภท ADHD หรือ LD คือ บกพร่องเฉพาะด้าน เช่น คำนวณได้แต่อ่านไม่ได้</p> <p>3) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนสัปดาห์แรกทำงานได้เร็ว แต่งานไม่เรียบร้อย มีปัญหาการเขียนการอ่าน</p> <p>4) นักเรียน 28 คน มีเพียง 3 คน ที่มีเอกสารรับรองอย่างเป็นทางการ ยืนยันภาวะบกพร่องจากแพทย์</p> <p>5) นักเรียนอยู่ในสถานการณ์ทางสังคมที่ถูกกีดกันหรือ ใช้คำว่า "วิกฤต" คือ ถูกเพื่อนในชั้นเรียนปฏิเสธ จะป้องกันตัวด้วยการ "วิ่งหนี" (การแสดงพฤติกรรมทางอารมณ์)</p> <p>6) เวลาเรียนปกติ วิชาคณิตศาสตร์นักเรียนขาดความสนใจเรียน เริ่มต้นทำงานช้า ไม่เข้าใจคำสั่ง และทำงานไม่เสร็จตามกำหนด พฤติกรรมนักเรียนจึงมักเบี่ยงเบนไปทำกิจกรรมอื่น หรือรบกวนเพื่อน</p>

ประเด็น	สภาพปัญหาที่พบ
2. มีจำนวนที่คาดว่าจะคือนักเรียนพิเศษ หรือ เสี่ยงต่อสภาวะบกพร่องการเรียนรู้กี่คน	1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 – 5 คน ต่อห้องเรียน 2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 – 8 คนต่อห้องเรียน 3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 - 5 คนต่อห้องเรียน
3. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ มีอะไรบ้าง	1) นักเรียนไม่กล้าถามเมื่อทำไม่ได้ มีพัฒนาการล่าช้า(อ่านไม่ออก ไม่เข้าใจคำถาม) 2) ครูผู้สอนปรับวิธีการประเมินโดยใช้การสังเกต หรือสัมภาษณ์ 3) การประเมินผลยากในวิชาหลัก(วิทยาศาสตร์, ภาษาไทย, คณิตศาสตร์ ฯลฯ) เนื่องจากงานไม่เรียบร้อย พบปัญหาการอ่าน การเขียน มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง 4) ครูผู้สอนใช้การสังเกตและตรวจ 5) การถูกปฏิเสธทำให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง และความคาดหวังของครูผู้สอนที่สูงทำให้นักเรียนกังวล และเครียด 6) พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ก่อความระหวางการเรียนการสอน ส่งผลให้จัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลเสียกับนักเรียนร่วมชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์
4. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ กรณีนักเรียนที่มีความเสี่ยงภาวะบกพร่องการเรียนรู้ มีอะไรบ้าง	
4.1 แนวทางการแก้ปัญหา และช่วยเหลือผู้เรียน กลุ่มนักเรียนปกติ	1) จัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนปกติอยู่ในกลุ่มพร้อมเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงๆ ให้อยู่ในกลุ่มเตรียมความพร้อม ให้ทำกิจกรรมตามเพื่อน เพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำกิจกรรมและสามารถเรียนรู้ได้ ควรลดเกณฑ์และเงื่อนไข 2) ใช้แนวทาง “เพื่อนช่วยเพื่อน” เป็นหลัก 3) ปรับพฤติกรรมด้วยการตักเตือนและให้คำแนะนำ 4) จัดให้แยกที่นั่งเพื่อลดการก่อกวน 5) ให้ออกคิด แนวทาง กำลังใจนักเรียนปกติและจัดให้เป็นอาสาสมัคร
4.2 แนวทางการแก้ปัญหา และช่วยเหลือผู้เรียน กลุ่มนักเรียนภาวะเสี่ยง	1) ลดเนื้อหา ภาระงานหรือชิ้นงาน ให้คะแนนผ่านเกณฑ์ ให้คำชม กำลังใจ และสังเกตพฤติกรรม 1 – 2 สัปดาห์แรก 2) ยืดหยุ่นการประเมิน โดยการสังเกต พูดคุย สัมภาษณ์ แทนการทำแบบทดสอบ 3) จัดที่นั่งเรียนให้นักเรียนเฉพาะ ตั้งแต่สัปดาห์แรก 4) สังเกตและติดตามพฤติกรรม/ ชิ้นงาน แล้วส่งต่อข้อมูลให้ครูท่านอื่น 5) สร้างโอกาสให้นักเรียนสามารถเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน โดยสร้างความไว้วางใจ สอนย้ำซ้ำ ๆ ทำอย่างสม่ำเสมอ เขียนตามเพื่อนได้ ปรับวิธีการประเมินผลเฉพาะ

จากตารางที่ 1 พบว่า วิกฤตการณ์ที่แท้จริง คือ ช่องว่างระหว่างการรับรองภาวะบกพร่องกับการจัดการในชั้นเรียน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ (25 จาก 28 คนในชั้น ป.5) ยังไม่มีเอกสารรับรองจากแพทย์ แต่แสดงพฤติกรรม LD/ADHD ชัดเจน เช่น ขาดการควบคุมตนเอง และ เริ่มต้นทำงานช้า ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้ตกอยู่ในวิกฤตทางสังคมจากการถูกเพื่อนปฏิเสธ จนต้องใช้การ "วินเหยียง" เป็นกลไกป้องกันตนเอง ปัญหาเหล่านี้รวมถึงการวัดผลที่ยากลำบากในวิชาหลัก เพราะงานไม่เรียบร้อยและพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ความต้องการของสถานศึกษาและครู จึงมุ่งเน้นที่การมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อลดความเครียดและความกังวลของนักเรียน โดยการใช้มาตรการเชิงรุก ตั้งแต่สัปดาห์แรก เช่น การจัดที่นั่งแยกเพื่อลดการก่อกวน การลดเนื้อหา/ยืดหยุ่นการประเมิน (สังเกต/สัมภาษณ์) สำหรับกลุ่มเสี่ยง และการใช้แนวทาง "เพื่อนช่วยเพื่อน" เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเป็นระบบนี้ จะช่วยให้ ครูสามารถส่งต่อข้อมูลพฤติกรรมและชิ้นงานที่มีคุณภาพไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ อันจะนำไปสู่การช่วยเหลือ นักเรียน ได้ตรงจุดและทันเวลาตามความคาดหวังของ ผู้ปกครอง

2. ผลการพัฒนาคู่มือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการพัฒนาคู่มือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

องค์ประกอบของ คู่มือประเมินความเสี่ยงฯ	รายละเอียด
ส่วนที่ 1 บทนำ	<p>1) จากการศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ พบ วิกฤตการณ์สำคัญคือช่องว่างขนาดใหญ่ ระหว่างจำนวนนักเรียนที่มีความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ที่พบจริงในชั้นเรียน กับจำนวนนักเรียนที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากแพทย์ ปัญหาหลักคือ การขาดเครื่องมือคัดกรองเบื้องต้นที่ใช้งานง่ายและมีประสิทธิภาพ สำหรับครูประจำชั้น ทำให้การค้นหาและส่งต่อเพื่อวินิจฉัยและการดูแลช่วยเหลือล่าช้า การพัฒนาคู่มือนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น "เครื่องมือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น" ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง (Cronbach's Alpha $\alpha=0.92$) เพื่อให้ครูสามารถระบุนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างรวดเร็ว (ภายใน 1-2 สัปดาห์แรก) ก่อนที่ปัญหาด้านการเรียนรู้จะลุกลามไปสู่พฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม เช่น การ "วินเหยียง" เพื่อป้องกันตนเองจากการถูกเพื่อนปฏิเสธ หรือรังเกียจ</p> <p>2) ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability : LD) คือ ความบกพร่องทางระบบประสาทที่ส่งผลต่อความสามารถในการรับและใช้ข้อมูล ซึ่งแม้ว่าสติปัญญาโดยรวมของเด็กจะอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่มีความยากลำบากอย่างมีนัยสำคัญในการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการเฉพาะด้าน ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ดังนี้</p>

องค์ประกอบของ คู่มือประเมินความเสี่ยงฯ

รายละเอียด

1. ด้านการอ่าน (Dyslexia): บกพร่องด้านความสามารถในการอ่านสะกดคำ ความคล่องแคล่วในการอ่าน และความเข้าใจในการอ่าน
  2. ด้านการเขียน (Dysgraphia): บกพร่องด้านความสามารถในการแสดงออกผ่านการเขียน เช่น การสะกดคำ การเรียบเรียงประโยค และความชัดเจนของลายมือ
  3. ด้านการคำนวณ (Dyscalculia): บกพร่องด้านความสามารถในการทำความเข้าใจจำนวน การท่องจำข้อเท็จจริงทางคณิตศาสตร์ และการคำนวณ
- 3) ความเสี่ยงของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ คือ การที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถทางวิชาการที่ต่ำกว่ามาตรฐานอย่างชัดเจนในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านข้างต้น ซึ่งพฤติกรรมที่พบได้บ่อยในชั้นเรียนปกติ ได้แก่ เริ่มต้นทำงานช้า ไม่เข้าใจคำสั่ง ทำงานเสร็จไม่ทัน มีปัญหาการเขียน/การอ่าน และแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน การระบุความเสี่ยงอย่างรวดเร็วมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแทรกแซงแก้ไขอย่างทันที่

ส่วนที่ 2 เครื่องมือคัดกรองและเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น

- เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในคู่มือนี้คือ แบบประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น มีรายละเอียดดังนี้
- 1) คำชี้แจง ข้อมูลส่วนตัวนักเรียน พฤติกรรมบ่งชี้ความเสี่ยง 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านการอ่าน ส่วนที่ 2 ด้านการเขียน ส่วนที่ 3 ด้านการคำนวณ และ พฤติกรรมร่วมอื่น ๆ
  - 2) เครื่องมือคัดกรอง และแบบประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วยชุดทดสอบทักษะพื้นฐานและแบบสังเกตพฤติกรรม ที่ครอบคลุมภาวะบกพร่องทั้ง 3 ด้าน (การอ่าน การเขียน และการคำนวณ) มุ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรมร่วมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน เช่น การไม่สนใจเรียน การรบกวนเพื่อน และความล่าช้าในการทำงาน วอกแวกได้ง่าย
  - 3) เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก (Rubric-based Assessment) ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกเพื่อลดความรู้สึกส่วนตัวในการประเมินของครู ทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความเป็นมาตรฐานและเที่ยงตรงมากขึ้น โดยแบ่งระดับความถี่หรือความรุนแรงของพฤติกรรมที่ปรากฏ เพื่อให้สามารถระบุระดับความเสี่ยง (เสี่ยงน้อย, เสี่ยงปานกลาง หรือเสี่ยงสูง) ได้อย่างชัดเจน
  - 4) แนวทางการแปลผล ให้คำแนะนำที่ชัดเจนในการสรุปผลคะแนน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อตัดสินใจว่านักเรียนคนใด

องค์ประกอบของ คู่มือประเมินความเสี่ยงฯ	รายละเอียด
	ควรถูกจัดเป็น กลุ่มเสี่ยงสูง และต้องได้รับการ ส่งต่อ ข้อมูล พฤติกรรมและชิ้นงานไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับการวินิจฉัยต่อไป
ส่วนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงบกพร่องการ เรียนรู้	<p>1) การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มเตรียมความพร้อม จัดให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงอยู่ในกลุ่มเตรียมความพร้อม ภายในชั้นเรียน เพื่อลดภาระงาน/เนื้อหา และให้ทำกิจกรรมที่สามารถทำตามเพื่อนได้ เพื่อสร้างกำลังใจ 2. ลดภาระและยืดหยุ่นเกณฑ์ ลดเนื้อหา ภาระงาน หรือ ชิ้นงานลงอย่างเหมาะสม และ ยืดหยุ่นการประเมิน โดยใช้การสังเกต การพูดคุย หรือการสัมภาษณ์ แทนการทำแบบทดสอบที่เป็นข้อจำกัดของนักเรียนกลุ่มนี้ <p>2) การจัดการพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมเชิงรุก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดที่นั่งเฉพาะ จัดให้แยกที่นั่งตั้งแต่สัปดาห์แรก เพื่อลดการก่อกวนเพื่อน และช่วยให้ครูติดตามพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น 2. ปรับพฤติกรรมเชิงบวก ใช้การให้คำชม การให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ และสร้างโอกาสให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อน เช่น การจัดกิจกรรม "เพื่อนช่วยเพื่อน" เพื่อลดภาวะ "ถูกรังเกียจ" และเปลี่ยนพฤติกรรมการวินวินหิวให้ดีขึ้น <p>3) รวบรวมข้อมูลส่งต่อเข้าสู่กระบวนการคัดกรอง ตามระบบคัดกรองเพื่อวินิจฉัยและแก้ไขในลำดับต่อไป</p>

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาคู่มือการประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ที่มีบทบาทสำคัญ เป็น เครื่องมือประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น ที่ใช้งานง่ายในบริบทโรงเรียนเรียนรวม มี องค์ประกอบของคู่มือฯ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ความเข้าใจเบื้องต้นของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) 3 ด้าน (การอ่าน การเขียน และการคำนวณ) ส่วนที่ 2 เครื่องมือคัดกรอง และแบบประเมินความเสี่ยง คือ ชุดทดสอบทักษะพื้นฐาน และแบบประเมินความเสี่ยงที่ใช้เกณฑ์ รูบิก (Rubric-based Assessment) ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง (Cronbach's Alpha $\alpha=0.92$) เพื่อให้ครูสามารถระบุกลุ่มเสี่ยงสูงได้ อย่างรวดเร็ว และ ส่วนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เสนอการปรับวิธีการสอนและ การยืดหยุ่นการประเมิน (สังเกต/สัมภาษณ์) รวมถึงการจัดการพฤติกรรมเชิงรุก เช่น การจัดที่นั่งเฉพาะและการใช้กิจกรรม "เพื่อนช่วยเพื่อน" เพื่อให้การช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นไปอย่างทันท่วงที ก่อนส่งต่อข้อมูลไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อวินิจฉัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษา การพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยงภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยอภิปรายผลไว้ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาหลักคือ ในบริบทของโรงเรียน ขาดเครื่องมือคัดกรองขั้นต้นที่ใช้งานง่ายและมีประสิทธิภาพสำหรับครูประจำชั้น ส่งผลให้เกิดการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ล่าช้า และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไม่เต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนที่บกพร่องการเรียนรู้ (LD) ถูกเพื่อนรังเกียจและใช้การ "วินเหนียว" เป็นกลไกป้องกันตัว เป็นประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธนี ประสิทธิธัญกิจ (2564 :195-196) ที่ได้ทำการวิจัย พบว่า ครูกลุ่มโรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร มี สภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม และรายด้าน ด้าน คุณภาพผู้เรียน ด้าน การจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนร่วม และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะการ จัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความ จำเป็นของเด็กแต่ละคน

2. ผลการพัฒนาคู่มือการประเมินความเสี่ยง สภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ได้ พบว่า คู่มือการประเมินความเสี่ยงสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นต้นที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตาม แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือประเมินความเสี่ยง โดยเน้นการใช้งานจริงในบริบทของครูประจำชั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า คู่มือนี้จึงประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ความเข้าใจเบื้องต้น ของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้(LD) 3 ด้าน ส่วนที่ 2 เครื่องมือคัดกรอง และแบบประเมินความเสี่ยงแบบรูปบิก ที่ช่วยให้ครูสามารถระบุพฤติกรรม LD ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้าน การเขียน และด้านการคำนวณ และ ส่วนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เน้นการจัดการเชิงรุก เช่น การ ยืดหยุ่นการประเมินและการใช้ "เพื่อนช่วยเพื่อน" ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข (2555: 8-14) ที่ได้พัฒนาคู่มือครูระบบการดูแลนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการ เรียนรู้ ประกอบด้วย คู่มือครูระบบการดูแลนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ชุดความรู้ สำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้และชุดความรู้สำหรับพ่อแม่ ในการดูแลเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ การมีคู่มือสำหรับประเมินความเสี่ยงขั้นต้นมีข้อดีคือ ครู ประจำชั้นหรือครูประจำวิชาสามารถส่งต่อข้อมูลไปยังผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อวางแผนการ จัดการเรียนรู้อันเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ มิติอย่างเท่าเทียม กัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิญญา บุญเกียรติ (2563: 1250) ที่พบว่า ด้านการส่งต่อ โรงเรียน และครูที่ปรึกษาควรวัดวัตถุประสงค์ของการส่งต่อว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมที่สุด เพราะพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยการช่วยเหลือเป็นรายกรณีจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้ง ภายใน และ ภายนอกสถานศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงแหล่งส่งต่อภายนอกที่เหมาะสม ประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง โดยที่โรงเรียนและครูที่ปรึกษาจะต้องติดตามผลการช่วยเหลือแก้ไข อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการส่งกลับ นักเรียนคืนสู่ปกติ ครูที่ปรึกษาควรวាយามแก้ไขปัญหา นักเรียนก่อนการส่งต่อเป็นลำดับ เป็นขั้นเป็นตอนและ มีการประสานกับทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. องค์ความรู้สำคัญที่ค้นพบ คือ ภาวะวิกฤตทางสังคม-การศึกษา (The Social-Educational Crisis) การขาดเครื่องมือคัดกรองเบื้องต้นที่ง่ายต่อการใช้งาน นำไปสู่ วิกฤตการณ์การคัดกรองขั้นต้น ที่มี

นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวนมาก (สูงถึง 20% ในบางชั้นเรียน) ที่ถูกมองข้ามเนื่องจากไม่มีเอกสารรับรองอย่างเป็นทางการจากแพทย์ และที่สำคัญคือปัจจัยหนึ่งของปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนครูผู้สอนไม่เห็นในห้องเรียนปกติ คือที่มีนักเรียนมีภาวะบกพร่องการเรียนรู้เรียนร่วมด้วย

2. การสร้างเครื่องมือคัดกรองเชิงปฏิบัติการ ในบริบทของสถานศึกษา (Development of the Operative Screening Tool) เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการออกแบบเครื่องมือคัดกรอง ภาวะบกพร่องการเรียนรู้ ขั้นต้น สำหรับครูประจำชั้น ที่เน้นความเที่ยงตรงด้านการปฏิบัติงาน (Practical Validity) มากกว่าความเที่ยงตรงด้านการวินิจฉัย คู่มือที่พัฒนาขึ้นใช้ เกณฑ์การประเมินแบบรูปิก ในการสังเกตพฤติกรรม LD ทั้ง 3 ด้าน (การอ่าน การเขียน การคำนวณ) และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางอารมณ์/สังคม ทำให้ครูสามารถระบุภาวะบกพร่องการเรียนรู้กลุ่มเสี่ยงสูง ได้อย่างรวดเร็ว (ภายใน 1-2 สัปดาห์แรก) โดยไม่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะทางในการวินิจฉัยทางการแพทย์

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นในโรงเรียนเรียนรวม (Flexible Intervention in Inclusive Settings) เป็นองค์ความรู้ที่ช่วยแก้ไขปัญหานี้ในโรงเรียนเรียนรวม การจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Instruction) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การประเมินที่ยืดหยุ่น โดยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์แทนการทำแบบทดสอบในวิชาหลัก เพื่อลดความเครียดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

3.2 การแทรกแซงทางสังคมโดย จัดกิจกรรม "เพื่อนช่วยเพื่อน" และการจัดที่นั่งเฉพาะเพื่อสร้างการยอมรับและลดพฤติกรรมก่อกวน

3.3 การจัดการความคาดหวังโดย ลดเนื้อหาและภาระงานให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงทำสำเร็จได้ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการของ Response to Intervention (RTI) ที่เน้นการให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกันในชั้นเรียนปกติก่อนการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูผู้สอน โดยเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ควรที่จะต้องจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบเข้มข้นให้แก่ครูประจำชั้นทุกระดับ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เน้นการใช้ เกณฑ์รูปิก (Rubric-based Assessment) และการแปลผลอย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อให้ครูทุกคนสามารถชี้เป้ากลุ่มเสี่ยงสูงได้ภายใน 1-2 สัปดาห์แรก ของภาคเรียนจริง

1.2 การสร้างเครือข่ายส่งต่อข้อมูลที่มีคุณภาพ โรงเรียนในสังกัด ควรที่จะต้องจัดทำ ช่องทางการส่งต่อข้อมูล (Referral Pathway) ที่เป็นมาตรฐาน โดยใช้ผลการประเมินจากคู่มือนี้เป็นเอกสารประกอบการส่งต่อ (Referral Data) ไปยัง นักจิตวิทยาโรงเรียน (School Psychologists) หรือ โรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อลดภาระการวินิจฉัยซ้ำซ้อนและเร่งรัดกระบวนการช่วยเหลือ

1.3 การบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผลการคัดกรองจากคู่มือ ควรที่จะต้องถูกนำไปใช้ออกแบบ กิจกรรมลดภาระงาน (Workload Reduction) และการ ยืดหยุ่นการประเมิน ตามแนวทางในส่วนที่ 3 ของคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางการช่วยเหลือเบื้องต้น (Tier 1/Tier 2 Intervention) ก่อนที่นักเรียนจะถูกวินิจฉัยจากแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.4 การขยายผลสู่ผู้ปกครอง ควรที่จะต้องจัดทำคู่มือฉบับย่อหรือใบความรู้สำหรับ ผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรม LD ขั้นต้นที่บ้านได้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวคิด "เพื่อนช่วยเพื่อน" ในระดับครอบครัวและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อพฤติกรรม "วินเหวียง" ของบุตรหลาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาประสิทธิผลเชิงทดลอง ควรที่จะต้องดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง(Experimental Research) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของ "แนวทางการช่วยเหลือตามคู่มือ (ส่วนที่ 3)" กับวิธีการสอนแบบปกติ โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมทางอารมณ์/สังคมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อยืนยันว่าคู่มือนี้สามารถลดพฤติกรรมการวินเหวียง และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้จริง

2.2 การสร้างเครื่องมือวินิจฉัยร่วม เป็นการพัฒนาเครื่องมือประเมินความเสี่ยงให้ก้าวไปสู่การเป็นเครื่องมือที่มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และ ค่าความตรง (Validity) ในระดับที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลก่อนการวินิจฉัย (Pre-Diagnostic Tool) ในพื้นที่ที่มีนักจิตวิทยาจำกัด

2.3 การเปรียบเทียบความถูกต้องของการคัดกรอง ศึกษาเปรียบเทียบผลการคัดกรองระหว่างคู่มือที่พัฒนาขึ้น(ประเมินโดยครู) กับ เครื่องมือคัดกรองมาตรฐานสากล(ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ) เพื่อหาค่าความไว(Sensitivity) และค่าความจำเพาะ(Specificity) ของคู่มือที่พัฒนาขึ้น ซึ่งจะช่วยยืนยันความแม่นยำในการชี้เป้ากลุ่มเสี่ยง

2.4 การขยายขอบเขตไปยังกลุ่ม LD อื่น ขยายการวิจัยไปยังกลุ่มนักเรียนชั้นอื่น หรือกลุ่มภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น LD แบบรุนแรง หรือนักเรียนที่มีภาวะ ADHD ร่วม (Comorbidity) เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถสร้างรูปแบบการดูแลช่วยเหลือที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กองการศึกษาเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. (2566). **รายงานการประเมินตนเอง (SAR)**. อุดรดิตถ์: เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.
- เกศกมล ทองจีน และคณะ. (2566). การพัฒนาคู่มือครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องด้านการคิดคำนวณ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *Journal of MCU Ubon Review*, 8(1): 779-792.
- พัชนี ประสิทธิธัญกิจ. (2564). สภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วม มาตรฐานการศึกษาพิเศษ กลุ่มโรงเรียนสาธิตในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*. 16(1).190-201.
- มนต์ สูงประสิทธิ์. (2567). *Post today*. ตัวเลขเด็ก LD ไทยสูง สวนทางความเข้าใจต่อพฤติกรรม 'อ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้'. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/smart-life/706109>. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2568.
- สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.(2555). **คู่มือครูระบบการดูแลนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ พับลิชชิง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). **สถิติภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ในเด็กไทย. (รายงานสรุป)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.obec.go.th/>. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2567.

อภิญญา บุญยเกียรติ. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. **การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 ประจำปี พ.ศ. 2563**. 1245-1257. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.